

Simon Bigler er ansvarlig for familiens slagtesvin. Her står han foran den nye svinestald, som er bygget af træ for at give et godt indeklima. Foto: Per Henrik Hansen.

Lugtfri svinestald med høj dyrevelfærd

Lidt nord for Bern i Schweiz har familien Bigler opført en stald til godt 1000 slagtesvin hvor fast og flydende gødning holdes adskilt, luften er fri for ammoniak, og alle grisene har krølle på halen.

Af Per Henrik Hansen,
freelancejournalist

Hvis man ikke ved bedre, er det nærliggende at tro, at det er køer eller kalve, der befinder sig bag facaden, når man nærmer sig familien Biglers nyopførte staldbygning uden for landsbyen Bätterkinden.

Vi er 28 km nord for Schweiz' hovedstad Bern, hvor landskabet mellem Jurabjergene og Alperne er usædvanligt fladt efter schweiziske forhold.

Tanken om, at der er kvæg i stalden, kommer fra næsen. Den registrerer kun en svag og let sødlig duft af ensilage, iblandet en anelse duft af nyt træ fra de træplader, som den kun fire måneder gamle stalds vægge består af.

Den skarpe lugt af svin og ammoniak er helt fraværende, selv om stalden

i virkeligheden rummer lidt over 1000 slagtesvin.

Heller ikke inde i stalden er der nogen ammoniak i luften. Tværtimod virker den helt ren og frisk.

Flydende gødning for sig

At luften i og omkring svinestalden er fri for ammoniak, hænger sammen med at stalden er opført med et system, hvor grisenes faste og flydende gødning holdes adskilt.

Stalden er delt op i 33 stier, og til hver sti hører et udeareal, som grisene frit kan gå ud på, blot ved at skubbe til en ophængt gummimåtte.

Udearealet er delt op i to lige store halvdele. Den del, som er umiddelbart uden for selve stalden, er med fast

bund og er dækket af et halvtag. Det er her fodertrugene er.

Gode til at bruge toilet

Den yderste del af udearealet er derimod med spaltebund og uden overdækning. Det er herude, at grisene afsætter deres gødning.

For at det ikke kun skal være deres renlighedssans, der motiverer dem til at komme ud på spalterne, er det også her, længst væk fra staldbygningen, at deres drikkeautomat befinder sig.

- Vi ser aldrig gødning fra grisene indendørs, og kun meget lidt på den inderste del

af udearealet. De er gode til at bruge arealet med spalter som deres toilet, fortæller Simon Bigler, som er familiens ansvarlige for opdræt af slagtesvinene.

Fast del til biogas

Fra spalterne ryger gødningen cirka 70 cm ned på en betonbund, som skråner 10 procent ned mod en rille, der løber parallelt med staldbygningen i hele dens længde.

Den faste del af gødningen bliver liggende på betonbunden, mens den flydende del løber ned i rillen og derfra videre til en underjordisk tank.

Nede i rillen er også en stålwire, som trækker en skraber, der skubber den faste gødning frem til en container. Cirka en gang om ugen køres den fyldte container over til familiens anden gård, hvor der er et biogasanlæg.

- Den faste gødning er rigtig god til at lave biogas, og den flydende gødning er rig på kvælstof og kan bruges direkte på marken.

- Vi tilsætter en bakteriekultur til urinen, som stabiliserer den i løbet af fem til ti dage, afhængig af temperaturen. Bakterierne omdanner kvæl-

Fakta om svinestalden

- Er leveret af det østrigske firma Schauer.

- Bygget af træ for at give bedst muligt indeklima.

- Schweiziske Vuna-nexus har udviklet systemet til behandling og lagring af den flydende del af gødningen.

- Rummer 33 stier, hver med 32 grise.

- Grisene flyttes ind i stalden ved en vægt på 25 kg.

- Hver gruppe forbliver samlet indtil de efter 100 dage i stalden når en slagtevægt på 120 kg.

- Det indendørs areal strøes automatisk fra rør under loftet 5 gange dagligt.

- Ved hjælp af flytbare endevægge tilpasses indendørs-areal fra 0,4 m²/gris ved indsætning til 0,75 m²/gris i sidste tid før slagting.

- Det samlede udeareal er dobbelt så stort som indearealet når det er størst.

- Automatisk fodring ad libitum på den overdækkede halvdel af udearealet.

- Samlet pris for stald, inkl. fodersilo, gødningsopsamling og alt udstyr: 3 millioner Schweizerfranc (knap 23 millioner kr.)

- Investeringen forventes tjent hjem i løbet af 12 til 15 år.

Stiernes størrelse kan reguleres efterhånden som grisene vokser. Hvis grisene har for meget plads, kan de finde på at afsætte gødning indendørs.
Foto: Per Henrik Hansen.

Familien Biglers bedrift

- Drives i et glidende generationsskifte af far Rudolf Bigler (64 år), datter Manuela (33 år) og søn Simon (29 år).

- Derudover tre faste medarbejdere samt to praktikanter.

- Etableret af Rudolf Bigler for 37 år siden, den gang med 12 køer og 25 søer.

- Består af to gårde, den ene med 120 malkekøer med opdræt, 120 søer med smågrise samt biogasanlæg, den anden med den nye stald med slagtesvin.

- Alle grise opfedes frem til slagtning ved en vægt på 120 kg.

- Hver so får i gennemsnit 31,5 grise/år.

- 5 procent dødelighed inden fravænning ved en alder af 8 uger.

- Eget biogasanlæg med produktion af el og varme til nærliggende landsby.

- Dyrker 84 ha agerjord og 15 ha skov.

stoffet til nitrat, og samtidig sænker de pH-værdien fra omkring 9 til 6. Det forhindrer, at der dannes ammoniak, og vi kan så lagre urinen i flere måneder, indtil vi skal bruge den på marken, forklarer Simon Bigler.

Ensilerede majs-kerner

Den svage, men påfaldende

duft af ensilage omkring svinestalden kommer fra de ensilerede majs-kerner, som grisene fodres med.

- Vi bruger kun kernerne, ikke hele planten, som man gør til kvæg, understreger Simon Bigler.

- Vi dyrker selv det meste af det majs, vi skal bruge, men vi køber også fra naboer, tilføjer han.

Udover majs får grisene også indkøbt proteinkoncentrat samt en vitamin- og mineralblanding.

Efter Simon Biglers opfattelse har de ensilerede kerner stor betydning for at grisene er meget sunde.

Cola til smågrisene

Desuden mener han også det spiller ind, at grisene får cola de første 10 dage efter

fravænning, som i øvrigt først sker når grisene er 8 uger gamle.

I løbet af de 10 dage får hver gris 0,7 deciliter cola 2 gange om dagen, udover dens almindelige foder og vand.

Der er tale om helt almindelig cola af helt samme slags som kan købes i ethvert supermarked eller kiosk; dog ikke den dyre Coca Cola, men et discountmærke.

- Grisene er vilde med colaen, og det forebygger diarre og får maven godt i gang. Men det er vigtigt, at det er cola med sukker. Den sukkerfri dur ikke, pointerer Simon Bigler.

Ingen halekupering eller antibiotika

Under vores besøg i stalden

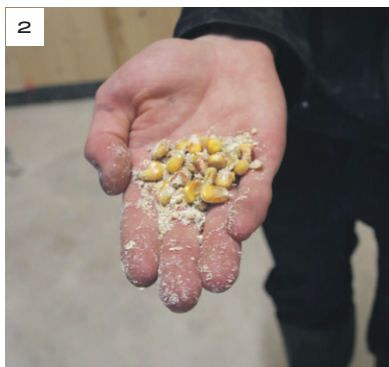
ser der ikke ud til at være nogen stress eller aggressioner mellem grisene.

For at holde dem beskæftiget, er fodertruget på den overdækkede del af udearealet konstrueret sådan, at de skal arbejde med det for at få fat i foderet. Til gengæld er der altid foder til dem, døgnet rundt.

I staldens foreløbig fire måneder lange driftstid har der ikke været noget tilfælde af halebid, og ingen haler bliver kuperet.

Ej heller antibiotika er noget stort emne på bedriften.

- Vi har 0,0 procent antibiotika i systemet. Hvis der er brug for behandling, medicinerer vi kun det enkelte dyr, aldrig en hel gruppe. Men i den tid vi har haft den nye stald, har vi slet ikke haft brug for det, fortæller Simon Bigler ■

1. Udearealet er delt i to. Nærmest stalden, hvor fodtruget er, er der fast bund og halvtag. Den yderste del, hvor vandautomaten er placeret, er med spaltebund. Det er her grisene afsætter deres gødning. Foto: Michael Godtfredsen.

2. Grisenes fodres med ensilerede majs-kerner tilsat indkøbt proteinkoncentrat. Foto: Michael Godtfredsen.

3. Når de ikke bliver forstyrret af journalist og fotograf, bruger grisene kun indearealet til hvile og søvn. I yder-væggen er der to udgange til udearealet, hver med en løst ophængt gummimatte til at holde vinden ude. Foto: Michael Godtfredsen.

PUMPER OG OMRØRERE TIL LANDBRUG

- ✔ Let at servicere
- ✔ Lang levetid
- ✔ Energibesparende

KONTAKT OS!
Sammen finder vi en løsning til DIG!

Tlf. + 45 97 34 12 44 • landia.dk/landbrug

Landia